

Αθησικός και πολιτικός

Αθησικός με κλίση προς τη μεταφυσική, πολιτικοποιημένα απολιτικός, ο Αλμπέρ Καμί κατηγορήθηκε από την Αριστερά της εποχής του και δέχτηκε τη δριμυία επίθεση του Ζαν-Πολ Σαρτρ (που αρνήθηκε το βραβείο Νόμπελ, αντίθετα από τον ταπεινός αλγερινός καταγωγής συγγραφέα του «Επαναστατημένου ανθρώπου» και του «Μύθου του Σίσουφου»). Ο υπαρξιστής Σαρτρ, που υποστήριξε στη «Ναυτία» ότι «η Κόλλασα είναι οι άλλοι», έφτασε μάλιστα να κατη-

γορήσει τον Καμί ότι δεν ανατρέχει στις πηγές του (Β.Χ. Παλιγγίνης, σ. 109). Όμως ο βαλθόμενος συγγραφέας βιώνει το παράλογο της ανθρώπινης κατάστασης στη μεταβατική εποχή του (και ποια εποχή δεν είναι μεταβατική;): «Στο πεδίο της νόησης μπορώ λοιπόν να πω ότι το παράλογο δεν έγκειται ούτε στον άνθρωπο (αν μια τέτοια μεταφορά θα μπορούσε να έχει νόημα) ούτε στον κόσμο, αλλήλ στην κοινή τους παρουσία» (σ. 106). «Ο Σίσουφος (...) γνωρίζει όλο το μέγεθος της άθλιας κατάστασής του: τη διαλογίζεται κατά την κάθοδο. Η σαφής επίγνωση, που θα όφειλε να είναι το βάσανό του, ολοκληρώνει ταυτόχρονα τη νίκη του» (σ. 108).

Σε μια εποχή που μαινεται ο πόλεμος στην πατρίδα του, την Αλγερία, κι όλοι ζτάνε από το νομπελίστα να πάρει πολιτική θέση, κι άπαντες παρεξηγούν τη σιωπή, τις υπεκφυγές, ή παρερμηνεύουν σκοπίμως (:) τις προφορικές αντιδράσεις του, εκείνος διαλέγει να εκτεθεί στην Ιστορία και να εκθέσει τις απόψεις του με την ομιλία που έδωσε στο Πανεπιστήμιο της Ουψάλα τη 10η Δεκεμβρίου του 1957:

«Η αλήθεια είναι ασύλληπτη, φευγαλέα και αποτελεί ζητούμενο πάντα. Η ελευθερία είναι επικίνδυνη, απαιτητική και βιωθεί όσο και εξυψωτική.

Οφείλουμε να πορευτούμε προς αυτούς τους δύο στόχους, με κόπο αλλήλ με αποφασιστικότητα, βέβαιοι εκ των προτέρων για τις αποτυχίες μας σε μια τόσο μακρά πορεία. Ποιος συγγραφέας θα το ήμωσε, συνενώς, να γίνει κήρυκας της αρετής ελα-

φρά τη καρδία; Όσο για μένα, πρέπει να πω για αλλήλ μια φορά ότι δεν είμαι τίποτε από όλα αυτά. Ουδέποτε κατάφερα να απαρνηθώ το φως, τη χαρά της ζωής, την ελευθερία με την οποία μεγάλωσα. Αλλήλ, παρ' όλο που αυτή η νοσταλγία εξηγεί πολλήσ πλάνες και λήθη μου, σίγουρα με βοήθησε να κατανοήσω καλύτερα τη δουλειά μου κι ακόμα με βοηθάει να παραμένω στο πλευρό όλλων αδιακρίτως των ανθρώπων που σιωπούν και δεν υποφέρουν τη ζωή που τους έφτιαξαν στον κόσμο, παρά μόνο μέσω της ανάμνησης ή της επιστροφής σε σύντομες και ελεύθερες στιγμές ευτυχίας».

Αυτή η απολογία ενός σκεπτόμενου ανθρώπου, αφοσιωμένου στα ουμανιστικά ιδεώδη, κληώνει με την υποδήλωση ενός «αρχέγονου όρκου πίστews που κάθε αληθινός καλλιτέχνης δίνει κάθε μέρα σιωπηρά στον εαυτό του» (σ. 31), όπως διατυπώνεται στην επόμενη διάλεξη (της 14ης Δεκεμβρίου 1957):

«Η υπακοή ενός ανθρώπου στην ιδιοφυΐα του είναι η κατ' εξοχήν πίστη» (σ. 38). Αυτή η νιτσεικός εμπνεύσεως ατομικεντρική θεώρηση του καλλιτέχνη ως υπερ-άνθρωπης αυθεντίας, που τον θέτει εκτός των ορίων της κοινής ανθρώπινης μοίρας, αλλήλ εντός των ιστορικών πλαισίων και σε βαθιά σύμπτωση, συμπόνια και συμπάθεια προς τους πάσχοντες, είναι, νομίζω, το σίγμα της προσωπικότητας και της γραφής του πολυσυζητημένου, επίκαιρου διανοτή που συμφωνεί με τα ιδεώδη των προσωκρατικών φιλοσόφων και θέτει τον ήλιο των μυστηρίων στο επίκεντρο της Ζωής και του Θανάτου.

ΚΩΝ. ΜΠ.

ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΙ

Ο επαναστατημένος άνθρωπος

ΜΤΦΡ.: ΝΙΚΗ ΚΑΡΑΚΙΤΣΟΥ-ΔΟΥΓΕ, ΜΑΡΙΑ ΚΑΣΑΜΠΑΛΟΓΛΟΥ-ROBLIN

Πατάκης

Σελ. 501

Τιμή: 17 €